

ОЦІНКА ІНДЕКСУ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ В КРАЇНАХ ПІВДЕННОЇ ЄВРОПИ

Індекс сприйняття корупції¹ є вкрай важливим з позиції міжнародної оцінки рівня корупції в світі, а також для оцінки рівня довіри до країни, зокрема її уряду, верховенства права та законодавства. Аналіз індексу сприйняття корупції в країнах світу дозволяє встановити бачення рівня корупції в країнах світу, що певним чином характеризує наслідки реалізації антикорупційної політики в тій чи іншій країні.

Досліджувані країни Південної Європи варто характеризувати в двох напрямках, зокрема країни, що є членами Європейського Союзу (Італія, Греція, Португалія, Іспанія, Хорватія та Словенія) та країни-кандидати на вступ до Європейського Союзу (Албанія, Чорногорія, Сербія, Боснія та Герцеговина). Аналізуючи показники індексу сприйняття корупції країн-членів Європейського Союзу, варто наголосити, що окремі з них мали показники нижче 50 пунктів й відповідно характеризувалися як країни з високим рівнем корупції. До даних країн варто віднести:

1) Італію (з 2012 по 2016 індекс сприйняття корупції не перевищував 47 пунктів, проте з 2017 р. показник почав зростати з 50 у 2017 р. до 56 у 2022 р., позитивна тенденція спостерігалася і у 2023 р. та 2024 р., що може свідчити про ефективну та результативну антикорупційну політику країни);

2) Греція - є країною з найнижчим показником індексу сприйняття корупції, й відповідно є країною, що характеризується високим рівнем корупції. Показник індексу корупції мав значення більше 50 пунктів лише у 2020 р. (50 пунктів) та у 2022 р. (52 пункти). Проте варто зазначити, що в цілому за досліджуваний період індекс сприйняття корупції в країні показував позитивну динаміку від 36 у 2012 р. до 52 у 2022 р.. Зазначимо також, що у 2023 р. Греція понизила свій індекс та входила до п'ятірки країни з найнижчим показником індексу сприйняття корупції в Європейському Союзі;

¹ Transparency International. Corruption Perceptions Index. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/>

3) Португалія є країною-членом Європейського Союзу з найвищим рівнем індексу сприйняття корупції серед країн Південної Європи. Найменший показник досліджуваного індексу спостерігається у 2020 р. 61 пункт, а найбільший у 2018 р. – 64 пункти. Варто зазначити, що у 2012 та 2018 роках даний показник був рівний показнику індексу сприйняття корупції Європейського Союзу;

4) Іспанія в цілому має позитивну динаміку щодо індексу сприйняття корупції та за весь досліджуваний період показники були вище 50 пунктів, що характеризує її як країну з низьким рівнем корупції. Проте за досліджуваний період індекс сприйняття корупції Іспанії не перевищував індекс Європейського Союзу;

5) Хорватія має індекс сприйняття корупції, що коливається на межі 50 пунктів. Зокрема у 2015 та 2022 роках зазначений індекс був вище 50 та становив 51 та 50 пунктів відповідно. Найнижчий рівень був у 2012 році та становив 46 пунктів;

6) Словенія одна з небагатьох країн, що має досить високий рівень індексу сприйняття корупції, що є вищим 50 пунктів, а окремих випадках навіть вище 60 пунктів. Найнижчий показник був у 2022 р. на рівні 56 пунктів, а найвищий у 2012, 2016 та 2017 роках на рівні 61 пункту.

Зазначимо, що досліджуванні країни Південної Європи показують не досить втішні показники сприйняття корупції, що в цілому нижчі ніж досліджуваний показник для Європейського Союзу.

Щодо країн кандидатів до вступу до Європейського Союзу маємо наступну ситуацію:

- жодна із країн не має індекс сприйняття корупції вище 50 пунктів, а отже характеризуються як країни із високим рівнем корупції, що може стати перепорою до їх вступу до Європейського Союзу;

- найнижчі показники на початку досліджуваного періоду характерні для Албанії, проте в подальшому спостерігалася позитивна динаміка, відповідно до якої найвищий показник був у 2016 р. – 44 пунктів, а найнижчий у 2012 – 33 пункти;

- найкращі показники у Чорногорії, яка показує позитивні динаміку, зокрема від 42 пунктів у 2012 до 45 у 2022 р.